

VOJNA NAPOVED DELAVSKEMU GIBANJU V Z. D.

ZASTOPNIKI INDUSTRIJE SO NA SVOJEM ZBORU SPREJELI NAČRT ZA POTA V FAŠIZEM

Zahlevajo uveljavljenje vseh postav, ki so v obrambo 'reda in mira' v stavkah

Poglavitna dolžnost vlade je jamčiti ljudem "pravico" delati. Ampak le onim, ki skebajo

Zveza ameriških industrialcev (National Association of Manufacturers) je napovedala delavstvu in socialnim zakonom boj na celi črti. V ta namen je imela v New Yorku kongres "ameriške industrije". Udeležile so ga je okrog 3000 industrialnih magnatov. Trajal je tri dni. Seje so bile večinoma tajne. Roosevelta in njegovo administracijo so silovito napadali. Gibanje, ki ga vodi CIO, se mora zatreći, "ker je neameriško", je bil njihov sklep.

Glavni zaključki tega konгрesa so:

- 1.) Wagnerjev delavski zakon (labor relations act) se mora spremeniti, ker je za delodajalce krivičen.
- 2.) Neizprosna opozicija predlogi za določitev maksimalnega delavnika in minimalne mezde, ki je zdaj pred kongresom.
- 3.) Delavskim unijam in korporacijam se naj prepove prispevki politične načene in za volilne kampanje.
- 4.) Neizprosen boj proti "zaprti" (unijski) delavnici.
- 5.) Vlada naj protektira delavcem pravico stavkati, toda glavna dolžnost vlade je protektirati delavcem pravico delati.
- 6.) Sprejme naj se zakon, ki bi proglašil unije prav tako odgovornim kakor proglaša korporacije odgovornim, da se jih bi lahko tožilo, na primer za odskodnine za škodo v stavkah.
- 7.) Boj proti predlogom in zakonom, ki določajo ali bi dolečevali prisilno posredovanja v industrialnih konfliktih.
- 8.) Vse zakone, ki prepovedujejo kaljenje miru v stavkah, ali pridobivanje delavcev v unijo s terorjem in grožnjami, naj se uveljavlji z vso odločnostjo merodajnih oblasti.
- 9.) Delodajalci naj ne odtrgavajo od plač svojih delavcev članarino za unije, kajti to je "v nasprotju z ameriškimi principi" in "nepoštano".

"Kongres ameriške industrije" je bil zaključen z izjavo, Nadaljevanje na 2. strani.

Ameriški družinski koledar začeli razpoložljati ta teden.

Ameriški družinski koledar, letnik 1938, smo pričeli razpoložljati ta teden. Bil je radi raznih zaprek izgotovljen poznej, kakor smo ga hoteli izdati, vendar pa je vzlic temu izsel ob istem času, kakor prejšnji letnik.

Uverjeni smo, da bo ta knjiga vsem všeč, kajti bogata je po vsebinu in opremi. Zastopnike in druge, ki so jo pripravljeni razpečavati, prosimo, da naj nam oproste, ker je nismo mogli izdati že pred par tedni. Ampak raznega dela se je nam nakupičilo toliko, da ga nismo mogli izvršiti do časa, ki smo ga določili.

Upravo občine Dearborn

OTROCI BASKOV NA POVRAČANJU

V času napadanja fašistične armade na province Baskov in njih glavno mesto Bilbao v Spaniji so delavske organizacije v Angliji, Franciji, Belgiji itd. iprejeli v svoje varstvo in oskrbo tisoče otrok. Zdaj je teritorij junashkih Baskov, ki so se upirali fašistični sila z vsemi svojimi močmi, čeprav so najbolj vera katoliška krajina v Spaniji, v posesti generala Franca. Otrokom je postal dolg čas po domovini in staršem. Mnogim so jih fašistični delatci pobili. Na sliki so trije izmed takih tisoč otrok, ki so bili vrnjeni iz Anglike v Basko.

ALI NAJ SE PRIHODNJI REDNI ZBOR J. S. Z. IN P. M. ODLOŽI?

Po pravilih bi moral biti sklican prihodnje leta. Vprašanje pred klubi JSZ in člani P. M., ki naj svoja mnenja izrazijo v "Proletarju"

Pravila JSZ določajo, da se ga stanja članstva in števila brezposelnih članov, ki ne plačujejo v konvenčni sklad, se do julija ne bo nabrala zadostna vsota z rednimi prispevki.

V socialistični stranki je položaj še vedno nejasen, kajti namesto prejšnjih so nastali v nji novi frakcijski zapletljaji. Gibanje za zgraditev delavske stranke tudi še ni skrystalizirano. Kakšno naj bo naše stališče glede unij CIO in AFL, je dolojlo že prošli zbor.

Druži so navajali, da imamo lokalne probleme, radi katerih bi bil zbor lahko koristen, ako se ga sklice, in glede vnašanjih zadev pa je tudi dobro, da razpravljamo na skupnem zboru. Ampak če bi prihodnji zbor ne bil drugač kot le nekaka konferenca, tedaj je boljše, da ga odložimo in potem organiziramo zbor, ki bo vreden tega imena.

Na seji eksekutive je bilo po razpravi sklenjeno, da se naj ga odloži, na primer na leto predsedniških volitev, v službu potrebe pa se ga lahko sklice prej. Tajnik zvezne pojasnil, da so stroški z zborom najmanj okrog tisoč dolarjev, čeprav zvezna ne plača skoraj nikomur drugemu kot vozino in nekaterim male dnevnicam, toda vsled sedanje-

tem jih obvesti tajnik zvezne pismeno. Člani Prosvetne ma-

tic pa so vabljeni, da izrazijo svoje mnenja v "Proletarju".

Ako se zbor odloži, je potrebno, da posvetimo toliko več pažnje konferencam po o-krajinah, kot so zapadna Pennsylvania, Illinois-Wisconsin, vzhodni Ohio, Cleveland itd., ki jih bodo sklicale prihodnjo pomlad konferečne organizacije klubov JŠZ in Prosvetne matice.

Klubi, ki so za to, da se v prihodnjem letu naš zbor vrši,

naj priporočo tudi kraj, v katerega se naj ga sklice, kajti

prošli zbor ga ni določil, pač pa prepustil to nalogu eksekutivi.

Leta 1937 so si države po svetu določile za oboroževanje trikrat toliko kot leta 1913, ali \$11,857,000,000. Ta podatek

pričina knjiga lig narodov, ki je bila izdana nedavno. Stalne

armade stejejo sedaj vsega skupaj 8,500,000 mož, leta 1913 pa samo šest milijonov. Torej je svet za varovanje miru zdaj

veliko boljše "pripravljen", kakor pa leta pred svetovno vojno.

SIJAJNA SLIKA PRIPRAV ŽA 'MIR'

Leta 1937 so si države po svetu določile za oboroževanje trikrat toliko kot leta 1913, ali \$11,857,000,000. Ta podatek pričina knjiga lig narodov, ki je bila izdana nedavno. Stalne armade stejejo sedaj vsega skupaj 8,500,000 mož, leta 1913 pa samo šest milijonov. Torej je svet za varovanje miru zdaj veliko boljše "pripravljen", kakor pa leta pred svetovno vojno.

Oblastniki terorizirajo organizatorje unij C. I. O.

V Dearbornu, Mich., je župan John L. Carey ukazal aretirati šestdeset članov unije avtih delavcev, ker so pred Fordovo tovarno delili letake s pozivom Fordovim delavcem, da se naj organizirajo. Na policiji so bili obtoženi "oviranja prometa". To se je dogodilo 8. decembra. Na istem kraju so dne 26. maja to leto Fordovi pobožniki pretepli unijske organizatorje, ker so prav tako kakor sedaj, delili letake.

Upravo občine Dearborn

Ako bodo župani na ta na-

Os Berlin-Rim-Tokio odločno v diru za osvajanje in gaženje demokracije

Kapitalizem demokratičnih dežel v smrtnem strahu pred 'komunizmom', zato mihi pred fašistično nevarnostjo. — Italija uradno iz Lige narodov

Dogodki brze. Nova svetovna vojna je tu, dasi zdaj zgolj se diplomatična, četudi je velik del sveta že v krvavih spadih.

Novi imperializem, poseben v "lačnih državah" (Italija, Nemčija in Japonska), je postal skoraj izzivalen in blufantje ter strašenje mu na celi črti uspeva.

Hitler zahteva nazaj kolonije. V Angliji se pripravljava, da mu jih vrnejo — morda ne vse, zato pa nekaj drugih, na primer kose kolonij, ki jih imajo Portugalska, Danska, Nizozemska in Belgija, Francija bo odstopila nekaj, pod pogojem, da se Hitler umiri in podpiše dogovor, ki bo jamčil mir v Evropi. Njegova vlada odgovarja, da pogoj ne sme biti "Vrnite, kar ste nam vzeli," vprije Berlin. "Čemu nekaj plačati, kar je itak naše!" pouzdaje Hitlerjev minister propaganda.

Pariz je v skrbeh. London tudi. In polagoma se pogreza v slično atmosfero glavnega mesta Zed. držav. Mussolini je na pompozenačin svetu izjavil, da Italija izstopa iz lige narodov, ker ni ona drugač kakor sredstvo za tiranje dežel v vojni. On je seveda za "mir", čeprav trdi, da je vojna potrebna za čiščenje in taljenje naroda!

Italija je bila ob 11. maja 1936, ko so bile proti nji proglašene sankcije, članica lige samo še po imenu, kajti od tedaj v nji ni več sodelovala. Dzaj je oznanila uradni izstop. Na Kitajskem se noruje iz Američanov in Anglezov japonska armada. Ruši njihovo lastnino, bombardira njihove tovarne, železnice, vojne in trgovske ladje, napada diplome Anglie in misjonarje iz Zedinjenih držav s strojnimi iz aeroplakov, potaplja angleške in ameriške ladje, in ker je tega Londonu in Washingtonu dovolj, protestirata. Samo pro-

teje pa so vabljeni, da izrazijo svoje mnenja v "Proletarju".

Ako se zbor odloži, je potrebno, da posvetimo toliko več pažnje konferencam po o-krajinah, kot so zapadna Pennsylvania, Illinois-Wisconsin, vzhodni Ohio, Cleveland itd., ki jih bodo sklicale prihodnjo pomlad konferečne organizacije klubov JŠZ in Prosvetne matice.

Klubi, ki so za to, da se v prihodnjem letu naš zbor vrši, naj priporočo tudi kraj, v katerega se naj ga sklice, kajti prošli zbor ga ni določil, pač pa prepustil to nalogu eksekutivi.

Leta 1937 so si države po svetu določile za oboroževanje trikrat toliko kot leta 1913, ali \$11,857,000,000. Ta podatek pričina knjiga lig narodov, ki je bila izdana nedavno. Stalne armade stejejo sedaj vsega skupaj 8,500,000 mož, leta 1913 pa samo šest milijonov. Torej je svet za varovanje miru zdaj veliko boljše "pripravljen", kakor pa leta pred svetovno vojno.

Oblastniki terorizirajo organizatorje unij C. I. O.

V Dearbornu, Mich., je župan John L. Carey ukazal aretirati šestdeset članov unije avtih delavcev, ker so pred Fordovo tovarno delili letake s pozivom Fordovim delavcem, da se naj organizirajo. Na policiji so bili obtoženi "oviranja prometa". To se je dogodilo 8. decembra. Na istem kraju so dne 26. maja to leto Fordovi pobožniki pretepli unijske organizatorje, ker so prav tako kakor sedaj, delili letake.

Upravo občine Dearborn

Ako bodo župani na ta na-

DELAVSKO POLITIČNO GIBANJE

V MESTU NEW YORK

Newyorški župan La Guardia se je registriral za volilce Ameriške delavske stranke (American Labor Party), katera ga je v zadnjih kampanjih podprtla.

Zdj je on eden vodilnih članov social-demokratske federacije, kajti poroča "New Leader".

V novem mestnem odboru imajo demokrati 14 koncilmanov, delavske stranke, kot že omenjeno, šest in republikanci ter neodvisni jih imajo šest. Demokratska mašina si je torek ohranila v mestni zbornici večino dveh glasov. Vladek, vodja koncilmanov delavske stranke, je mojstrovski parlamentar, poznavalec problemov mesta New York, sociolog kot malokdo, zato bo v svoji novi poziciji delavstvu newyorškega mesta lahko veliko koristil. Od kar so bili vrženi iz zgodnjih let glavna opora. Vladek je deloval v letih razvajanja med militanti in staro gardo pomirjevalno in staro zaupali obe skupini. Po razkolu je šel s staro gardo svetu.

V newyorškem mestnem svetu ima delavska stranka šest koncilmanov. Za svojega vodjo so si izbrali B. Charney Vladecka. Vladeck je upravnik židovskega dnevnika "Forward", kateri je bil do razkola socialistične stranke gromotno že mnogo let glavna opora. Vladeck je deloval v letih razvajanja med militanti in staro gardo pomirjevalno in staro zaupali obe skupini. Po razkolu je šel s staro gardo svetu.

RESNICE, KI SO NEIZPODBITNE!

Socialisti cd nekdaj dokazujemo, da miru na svetu ne bo, dokler bodo tu vzroki za vojne. Vzrok je kapitalistični sistem. Dokler bo tu, ostanejo vzroki za vojne.

Pod kapitalizmom ni pogojev za sodelovanje med deželami, zato ze oborožujejo druga proti drugi in nene podprtajo, terorizirajo in izkoriscujejo sibke.

Militarizem bo odpravljen, kadar ljudstvo zavrnejo sistem izkoriscjanja in zgrade ekonomsko uredbo, v kateri bodo bogastva posest vseh in vsem v korist.

Pod kapitalizmom si vlade ne zaupajo druga drugi in deželi preprečijo špioni ter propagandisti, ki spiekarijo in sejejo sovraštvo med narodi. Pod socializmom pa bodo dani vri pogoji za sodelovanje med deželami in ljudstvi v skupno dobro.

Fašizem je vulkanični izbruh v naporih za ohranitev kapitalističnega sistema in za preprečenje socializma.

Prava demokracija je nemogoča brez industrialne demokracije.

Kapitalizem je pripravljen poslužiti se v boju za samo hrabrak kakršnega koli sredstva, vzetij ljudstvu vse pravice in mu naložiti samo dolžnosti.

Kapitalizem je rak na telesu človeštva.

Delo za socializem je delo za civilizacijo, mir, blagostanje in svobodo vseh ljudi.

PROLETAR

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROČNIK V Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za prihoditev v številki tekočega tedna.

PROLETAR

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAR

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Enako prepričanje v "dobrem in slabem vremenu"

"Proletar" ima v Garyju, v državi Indiana, naročnika, ki se podpisuje z Jacob Krajin. V starem kraju se je nedvomno pisal Jakob Krajin. Imena si torej ni izpremenil, le "puštanje", zato, da mu ga tudi Američani lahko pravilno izgovarjajo.

Toliko radi imena.

Jacob Krajin je bil rojen leta 1860. Torej ima danes že 77 let na svojem hrbitšču. Prvi slovenski socialistični list je dobil v roke leta 1889. Torej pred 48 leti. Izhajal je v Trstu. Krajin je bil tedaj 29 let star. In od takrat je socialist. Zmerom vtrajno prepričan, da je socializem izhod iz kapitalistične zmede v boljšo bodočnost človeštva.

On ni edini naročnik "Proletarea", ki ima blizu 80 let življenja za sabo. Je tudi nekaj drugih, ki še niso omagali in so za naše gibanje prav tako navdušeni, kakor on. Na primer, naš stari znanec Mike Keber; in naš pionirski delavec, kakor je Nace Zlemberger. In več drugih, ki jih bomo ob prilikih po redu omenili.

Jacob Krajin pride skoro vsako leto v Chicago — Gary namreč ni posebno daleč od tu, in pravi: "Bral sem, da je Ameriški družinski koledar izšel. Dajte mi enega." Pa se v uradu nekoliko pomenimo in nato se vrne proti domu. De mu dobro, da se včasi snide z ljudmi, ki so mu po mišljenu in razumevanju najbližji.

Koliko je živil med nami, mladih med nami, močnih med nami, ki so omagali po par letih! Ne Jacob Krajin! On ostane socialist, kakor je bil, ko se je začel pred 48. leti učiti socializma. Sedem in sedem deset let življenja je za človeka dolga doba. Ampak ne za Jacoba Krajina. Čitatejo njegov dopis v tej številki. Je priprost, nič "olešan", dasi je pristavljal, "pa pojavite in pridajte, če kaj treba".

Leon Trocki oproščen — ampak ne v Rusiji

Komisija liberalcev in človekoljubov, kateri je načeljevali znani ameriški filozof profesor dr. John Dewey, je pred dobrimi osmimi meseci začela s preiskavo "moskovskih obravnava". Oziroma tiste moskovske obravnave pred letom dni, na katerih je bil Leon Trocki obsojen radi zločinov, da je v zvezi s Hitlerjem, kateremu je obljubil Ukrajino; dalje, da je v zvezi z Japonsko, kateri je obljubil teritorialne koncesije, pravice do prirodnih bogastev v Sibiriji in razne druge prednosti; dalje, da je on kolodvora zarotniških in sabotажnih akcij v sovjetski Rusiji, radi katerih je bilo obsojenih v smrt že več sto ljudi, med njimi mnogi, oziroma skoro vsi, ki so pomagali v boljševiški revoluciji, ali pa jih stali na čelu.

Izjava, ki jo je dala javnosti po osmih mesecih preiskav Deweyeva komisija, je kratka. Ugotavlja, da Trocki ni kriv, in da so bile moskovske obravnave, v katerih se je dolžilo Trockiju vseh mogočih zločinov, navadna zarota, da se ga oblasti in ob enem uniči tiste, ki so se s Trockijem vred zamerili diktaturi, ki je zdaj na krmilu.

Naravno, da so komunisti kako hudi radi te "oprostitve", kajti Dewey je neoporečno poštenjak, cesar mu ne more nihče zakriti. Je liberalec, humanitarec, in pa — priatelj sovjetske Unije!

Trocki torej ni kriv zločinov, katere mu je predbacioval sovjetski prosekutor Višinski, aka je Deweyeva komisija res preiskovala stvar skozi osem mesecov v vseh deželah, v katerih je deloval, do dna in dobila dokaze.

Mi verjamemo, da bivši vojni komesar sovjetske Unije, bivši komesar za vnanje zadeve, bivši Leninov drug itd., ni koval zvez s Hitlerjem, ne z Japonsko. Tudi verjamemo, da ni organiziral sabotiranja industrijskih obratov v USSR. Vemo pa, da sta si s Stalinom v navskrižju in vsed tega drug z drugim v boju. Tudi se nismo pozabili, da je storil Trocki z drugimi boljševiškimi vodji vred v svoji moči, da zdrobi demokratično socialistično gibanje v Evropi v prahu. Ako je Zinovjev, ki je bil načelnik komunistične internacionale, storil kak zločin, radi katerega bi bil moral biti kaznovan, je bil njegov zločin, da je brizgal s svojo taktiko v delavski razred bratomorni boj, cigar posledica je — Hitler! Versalska mirovna pogodbina seveda tudi kriva Hitlerja, ampak bi ga ne bilo brez Zinove-Trockijke kominterne!

Trocki je zdaj v Mehiki, kjer se dokaj svobodno giblje. Boj med komunisti je ljut. Razteza se tudi v druge plasti delavškega gibanja. In to v času, ko fašistična trozvezda pripravlja napad na sovjetsko Unijo.

Če pride jutri na krmilo Trocki, bo dal Stalina na zatožno klop, če ga ne bi še preje uničil. Ampak sovjetski Uniji ne prima ta boj med boljševiškimi nikakih koristi. Lahko jo celo pravili v položaj, ki bo zanjo katastrofalen, če prizadeti faktorji pravocasno ne spoznajo, da s svojimi sovražnostmi ugonabljajo, kar jim je najdražje.

Modri izreki

Ko so vprašali pokojnega predsednika William H. Tafta, kaj more storiti za brezposegne, je skomignil in odgovoril "Bog ve." Bog tudi ni vedel in Taft ni zanje nicedesar storil.

Ko je kralj Edward, zdaj "duke of Windsor", šel med premogarje v Angliji in videl njihov bedni položaj, je vzkliknil, "nekaj je treba storiti zanje!" Ostalo je le pri vzkliku,

POŽIGANJE KITAJSKIH MEST ZARADI "PRIJATELJSTVA"

Japonska ni v vojni s Kitajsko. Voje med njima spletli, ker ni napovedana. To, kar se dogaja na Kitajskem daj, je le "špat", ne pa vojna. Namesto kre

sov zažigajo mesta. Na sliki je kitajsko mesto Cajej, ki je prišlo v plamene v sled prijateljstva Japancev do Kitajcev.

IZ KANSASA

Pravilno bi bilo, da včasih poročam kaj tudi o naših kulturnih aktivnostih, društvenih priredbah in takih rečeh. Ampak, kaj naj poročam, ē pa vsega tega nikjer ni. Včasih je bilo seveda drugače. Zdaj pa gremo že precej let nazad, v mrtvilo in pozblijanje. Dasi imamo v tem okrožju nad 30 slovenskih podpornih društev, spadajoča raznim jednotam in zvezam, menda niti eno ne namerava imeti priredbe ali vseselico v tej sezoni. Saj čuti ni od nikoder nič. Društva v Yale so imela vsako leto zabavo na "Silvestrov včer v svoji dvoranah. Kot sem že blizu in s tem se bliža tudi prireditev kluba št. 49, JSZ, ki se bo vrnila v oben dvoranah Slovenskega doma na božični dan. Vstopnice so v predprodaji po 25c in pri blagajni bodo 30c. Naše somišnjajne in druge rojake v Clevelandu in okolici vladno vabi mo na to prireditve. Zabave bo obilo in da boste tudi dobro postreženi, bo skrbel pripravljalni odbor ter drugi člani.

Andy Gorjanc.

* * *

Božič je blizu in s tem se bliža tudi prireditev klubu št. 49, JSZ, ki se bo vrnila v oben dvoranah Slovenskega doma na božični dan. Vstopnice so v predprodaji po 25c in pri blagajni bodo 30c. Naše somišnjajne in druge rojake v Clevelandu in okolici vladno vabi mo na to prireditve. Zabave bo obilo in da boste tudi dobro postreženi, bo skrbel pripravljalni odbor ter drugi člani.

Andy Gorjanc.

Rdeči Sokoliči se pripravljajo za spored

Chicago, III. — Rdeči Sokoliči (mladinski odsek kluba št. 1) je to sezono jako "busy". Nastopil je s svojimi točkami na dramski priredbi kluba št. 1 v dvorani SNPJ, potem na koncertu "Save", povabljen je bil na božično prireditev društva "Delavec" št. 8 SNPJ in pripravlja se za program na božičnici čikasko federacije SNPJ, ki bo v nedeljo 19. dec. v dvorani SNPJ. Točke, ki jih bo na nji predvajal ta odsek, so navedene v dopisu na angleški strani te številke. — P. O.

Dvajsetletnica Slovenskega doma

West Newton, Pa. — Uprava Slovenskega doma je dne 5. decembra soglasno sklenila prirediti s sodelovanjem pevskoga zborja "Savica" slavje dvajsetletnice Slovenskega doma, ki se bo vrnilo dne 30. maja prihodnje leto. Naš dom je bil otvorjen 18. maja 1918, torej bomo imeli slavje ravno po dvajset letih, od kar smo ga zgradili.

Odbor je pripravil tudi že osnutek sporeda, ki je v glavnem sledi: Povabi se pevska zborna "Prešeren" iz Pittsburgha in "Bled" iz Libraryja. Sodeloval bo seveda, kot že omenjeno, tudi zbor "Savica". Angloško poslužuje društvo SNPJ se povabilo do vprizori igre. Za govornika se povabi gl. predsednika SNPJ Andrew V. Shular.

* * *

Naš znani centrum za skupne priredbe kansaških društev, v rabi skozi zadnjih 30 let, je naprodaj. To je bivša "Austrian Hall" v Frontenaku. Dvorana je zdaj last zadnjih 50 članov bivše podporne organizacije A. S. B. P. D. Uverili so se da jim je zdaj več v breme kot kaj drugega.

Najemnina od spodnjih prostorov za trgovino (v enem je nastanjena pogrebna zadruga) prinaša malo dohodka. Vrhni dvorana pa se veliko manj, ker so naše društvene priredbe in veselice tako redke. Največje breme lastnikom pa so grozno visoki davki, upoštevajoč naše razmere. Zaradi skrahanja promogovniške industrije je vred v svoji moči, da zdrobi demokratično socialistično gibanje v Evropi v prahu. Ako je Zinovjev, ki je bil načelnik komunistične internacionale, storil kak zločin, radi katerega bi bil moral biti kaznovan, je bil njegov zločin, da je brizgal s svojo taktiko v delavski razred bratomorni boj, cigar posledica je — Hitler! Versalska mirovna pogodbina seveda tudi kriva Hitlerja, ampak bi ga ne bilo brez Zinove-Trockijke kominterne!

Točen spored objavimo pozneje.

Vse organizacije v sosednjih naseljih prosimo, da naj ne priprejajo na ta dan svojih zabav, kajti njih eliane vabimo, da pridejo na naše slavje v

Dve prireditvi

Cleveland, O. — Ko so industrijski obrati znižali število delovnih dni, da so imeli milijoni delavcev priliko napraviti kvečjemu le po par štihov na teden in ker so bile ob enem znižane plače, se je začela zanimati za organizacijo tudi mesta. Na primer, mesteca Frontenac je bankrot in ne more plačevati svojih obligacij od dolga, ki znaša četr bilijona dolarjev.

Tu in tam je kdo omenil, da naj bi na primer prevzel dvorano kansaška društva SNPJ. S tem bi ohranili svoj centrum in prostor za skupne priredbe. Izrazili so mnenje, da bi se veliko bolj izplačalo društvo, ki bi lahko imela tu svoje prirede in veselice. Dovoljenje za točenje piva bi se lahko vzel na dvorano in bi potem za društvene veselice ne bilo več takih zaprek. Posloplje je bilo letos zunaj prenovljeno in je v dobrem stanju. Novo je bilo okrog \$8,000.

Nakup ali prevzetje posloplja na strani društva ali elansta bi moral biti popolnoma na prostovoljni podlagi. Preden bi se dalo o tem sploh resno govoriti, bi se moralno preračunati vse vire mogočih dohodkov in pa stroške, kot

KOMENTARJI

WPA ima v Chicagu biro za prirejanje izletov v razne mestne predile. Nedavno ga je priredil v "jugoslovansko naseljino". Ta je v okolici So. Racine in 18. ulice; to pravi poročilo WPA. Dostavlja, da velika večina Jugoslovanov — okrog 30,000, živi v tem kraju. V pojasnilu o tej naseljini pravi ta oddelek WPA, da v Jugoslaviji nimajo božičnih dreves, ker ne poznajo iglastega drevja... Ampak božič Jugosloveni vzhodno temu praznujejo... Čudna odkrita. Ako se bodo Američani in drugi učili pedatkov o Jugoslaviji od takih "pojasnjajalcev", si bodo mislili, da je Jugoslavija še dalj na Balkanu kakor je. Morada celo v Sahari, kajti tudi tam ne poznajo nikakega iglastega drevja.

* * *

"Naprej," poroča: "Naša prireditve v Windsorju, Kanada, v korist "Napreja" je sijajno uspela. Iz Detroitu je bilo zelo veliko posebnikov. Govorili so Joe Kotar, Frank Cesen (oba iz Detroitu) in Windsorčan J. Metkic".

* * *

Znani svetovni časopis "Ameriška Domovina", ki gre posredno okrog Božiča v vse kraje in kotičke po svetu, je svojim čitateljem razjasnil, čemu klanja na Kitajskem. Kako je omenjeni svetovni list to storil? Vprašal je japonskega poslanika in nato še kitajskoga poslanika kako in kaj. Ker sta se prilike radevilje poslužila, sta odgovorila. V svetovnem časopisu vsakdo rad odgovarja, pa magari, če je poslanik velesile, ali pa poslanik države s 400,000,000 prebivalcev. Da-lj se je javno mnenje po svetu z ozirom na japonsko-kitajski konflikt vsled pojasmil v svetovni "Ameriški Domovini" kaj spremeno, mi ni znano.

J. P.

V Johnstownu, Pa., imajo novega župnika. Prejšnji župnik "Father" Benigen Snoj je dobil iz Rima sporočilo, da je povisan za voditelja novincev in ob enem za profesorja teologije v Lemontskem kloštru. Naj se torej nemudoma poda v Lemont, mu je bilo ukazano, Hitro je pospravil svoje stvari, farani pa so med tem priredili banket, katerega se je še utegnil udeležiti. Za slovo so mu poklonili "primerno darilo", kakor pravi poročevalci v "Ameriškem Slovencu".

Eden izmed uposlencev pod vodstvom omenjenega Španca je bil tudi državni župnik "Ruskem Glasniku". Vprašal je njegove-

Geo. Witkovich je energičen človek. Na letni seji Slovenskega doma v Pittsburghu je poskrbel, da je njegov list napisan s podatki na tem: "Na prošnjo lista "Naprej" za pomoč je bilo sklenjeno, da se dom naroči na list in prispeva vsoto \$5.00 v tiskovni fond. Klun, Witkovič in Krotec so povdarili, da je tak nepristranski in neodvisen list, kot je "Naprej" zelo potreben v današnjih časih, ker pove... naravnost, kaj je treba storiti za slog in zdrženje med Slovensci..."

Dalje je v istem dopisu: "Kako smo slišali, se je domači župnik Kebe tudi zelo zanimal za letno sejo Slovenskega doma ter pozval ljudi v cerkev, da naj delujejo na seji za slogan in sporazum... To je zelo lepo od njega."

Joseph Ban pojasnjuje v "Napreju", da je bil njegov brat John v Pittsburghu pokopan po katoliškem obredu, ker je tako hotel soprogata pokojnika, da bo bil John od mladih let svobodomisec in se ni brijal za cerkev.

Neki slovenski Detroitčan je pisal v "Napreju": "Mi Slovenci smo imeli prej upanje, da imamo vsaj en ali dva lista, da bosta v sta zgovarjala in učila socializem. Danes sta in gresta tako daleč iz socializma. Ti ljudje

VALERIJAN PDMOGYLNJ:

"MESTO"
ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Radi zavisti! je dejal Stepan in zardel. — Jaz pa, ker čutim praznino v sebi. To je isto. Toda gorje ne tiči tu. Gorje tiči v tem, ker je naša literatura kakor presna pogača. Vedno sem primerjal književnika s pekom. Iz majhne gmote testa peče kruh. Če ima dobro peč in dober kvas, bo mesil testo mesec in leta. Če pa je literat boječ in se boji tega napisati, kar misli sam in kar mislijo drugi — tedaj naj zapre pekarno svoje literaturi in na gre med ljudstvo za šomaštra!

Godba je zopet zaigrala. Spet je zagrmel buben, toda melodija je zvenela razločno, polzela je kakor tenka nit izpod prstov violinista, ki se je zviral v krčevitih zgibih. Melodija je bila melanololična, nekakšen glasbeni prikaz neuresničenih želj, nekakšno žalostno očitanje, nekakšen strah pred nečem in nepokojo.

— Kaj pa igrajo? je vprašal Stepan.

Fokstrot. To je ples, ki mu naši ljudje pripisujejo razvrat, nekakšno Sodomo in Gomoro. Nekdo ga je imenoval posteljni ples — kar pa je menet tudi! Očitajo mu slast — kateri pošten ples pa ni slosten? Plesajo zato, da se objemajo. Ta zadeva s plesom je pri nas kaj čudovita. V prvih letih revolucije je bil celo obvezen, kakor nekak religiozni obred, zdaj ga goje v delavskih kulturnih klubih! Proces življenja — proces samozanikanja, sodržuj moj!

— Ne morem pisati, je zašepetal Stepan, prevzet od otožne melodije. Poskušam, pa ne gre.

— Ne morete? Ko dozori, boste napisali!

Ko je godba utihnila, se je Stepan vznemiril in ko je poslednji motiv nedokončan zamrl pod glasni mstropom, ga je prevzela težka skrb. Motiv se je nadomada raztresel po dvorani kakor tisoč lesketajočih se prozornih luskov, ki so dražile uho in sihi se je povezati vse te odtenke melodije v celoto. Spet se mu vrnila otožnost, ker ni mogel ničesar napisati. V naglici je zbral v spomin vse slike svojega življenja v mestu in pripovedoval je poetu, kako mu je bilo, ko se je prvikrat srečal z njim.

— Čudovito, ali ne? je vprašal.

— Ne morem se spominjati, je odgovoril poet, toda na nekaj drugega mislim. Prišli ste v mesto lačen, strgan, niti strehe niste imeli — zdaj pa imate plašč, suknič, nekaj denarja in zbirko povest. Ali ste zdaj bolj srečni? Zdaj jadikujete: Ne morem pisat.

No vidite — živa slika ste mojih misli o napredku. Zato sem vedno trdil: Sreča je ne-mogoča. Danes ješ, jutri si lačen.

— Vse to je tako nenaravno! je zavzdihnil Stepan. V mestu je vse nenaravno.

— Potem, ko smo nadnaravno zavrgli, se totažimo z nenaravnim. To je naša edina uteha! O sreči, o nekem popolnem zadovoljstvu ne moreš govoriti, ne da bi imel okus po ogabnosti na jeziku. Najbolj resnična človeška iluzija, prav zato, ker je najbolj naravna!

Napolnil je čaši.

— Poslušajte, je nadaljeval. Vsi oni, ki razlagajo o naravnem, se toliko razumejo na življenje, ko svinja na oranžo. Odkar je človeški razum pričel razmišljati o abstraktnosti je že zapustil naravno pot brezupa. Ni-kdar več se ne bo povrnih. Le, če bi mu odrezaли glavo. Premislite: Kako more človek sam v sebi uniči? Vsak požagovan drevo na zemlji že dokazuje, da je nekaj naravnega tudi v človeku požaganega. Odkar je človek zamenjal naravno skalnato votlino za zidano hišo, je že stopil na umetno pot, katero smo mi podedovali. Ali je naravno očitati nepopolnost življenja v tem trenotku in si želite spet novih oblik? In vobče obsojati naše življenje? Naravno bi bilo, če bi sploh ne opazili napak, ampak če bi ga venomer hvalili kakor slavki. Zato je vsak napredel naših misli in občutij nov pobeg od osrčja narave. Tudi kajenje je umetno. Naravno je le, kadar dihaš svež zrak!

— Toda kaditi ne bom nehal! je dejal Stepan.

— Saj vás ne grajam, hočem vam le dokažati, da je človek reductio ad absurdum narave. Narava samo sebe uničuje v nas. V nas samih se končava ena onih vej zemeljske

evolucije in nihče več ne pride za nami. Nobenega nadčloveka ne bo! Človek je poslednji člen verige, ki se bo morda še precej časa plazila po zemlji, toda spet po drugih potih in v drugih smereh. Možgani so najhujši sovražnik človeka... Toda, prijetjal, nikarte ne opazujte že ženske v plavem klobuku, čeprav je to zelo naravno.

— To sem, kar tako! je dejal Stepan.

— Nasprotno, če me ubogate, boste zelo nenaravni.

Neprestano govorite o koncu vesoljstva, je rekel Stepan. Kar neprijetno je. Mrkste, pust.

— Mene ne zanima to, kar je, ampak to, kako se bo končalo.

— Zato vam tudi pravijo, da ste intelligent brez hrbitenice!

Vygorskij je bil užaljen.

— Intelligent brez hrbitenice...? je zamrmljal. A kako dobroto imamo od hrbitenice, ce nosi tako bedast glavo.

Všta je in pristavil:

— Vsi smo malomeščani, ker bomo morali umriti. Dajte nam novo življenje in postali bomo veliki po duhu. Dokler pa smo smrtai, smo smešni in ničvredni.

VIII.

Ko se je vrnil zvečer domov, so mu povedali, da ga je nekdo iskal in da se bo jutri spet povrnih. Kdo bi neki bil? Nihče ga še ni obiskal na tem stanovanju, nihče ne ve za njegov naslov! To ga je vzvemirilo. Živel je res kakor miš za pečjo v takšni mizeriji, da še pisati ni mogel. Ta ponesrečeni očisk mu je vžgal novo željo sprejemati goste in pokramljati z njimi ob prostem času.

— Na vsak način si moram najti znance! je pomisli.

— Da, prav zares mu je razvedrilo neobhodno potrebno! Nekaj časa svobodnjaškega življenja sredi mestnega razkošja bi mu obnovilo moči in odpočil bi se od preobilice naprejanja poslednjih mesecev. Preutrujen je, zato ne more pisati, a utrjenja duša je kakor zgaran vol! Vsaka stvar mora imeti svoj počitek.

In ko je tako zlekjen ležal na postelji, je snoval načrte:

V ureduštvu ne bo zahajal, kajti literarni razgovori trgajo njegove misli, odmaknil se bo na moč daleč od literature. Zato pa si bo našel povsem drugačno družbo, celo Vygorskij bo opustil! Kakor sicer je bil sprva naveden za njegovo bistroumnost, posebno pa za njegov omalovažoč odnos do človeštva, se mu je pozneje vse to uprl, kajti Stepan nikar ni bil sofist in je doživil življenje takšno kakršno v resnici je. Ni si lagal ne v mislih ne v dejanjih, sprejemal je vso resnico življenja, ne da bi ga zato prenehal ljubiti, četudi mu je marsikato uro zagrenilo.

Naslednjega dne se je zagonetni obiskovalec povsem preprosto razkrinal. Prvi hip ga ni poznal. Angleški brki, kratek kožuh in kožnate rokavice —? Tedaj pa ga je neznanec pozdravil:

— Bog te živi, Štefko! Prišel sem te obiskat.

Zdaj ga je spoznal, seveda. Bil je njegov šolski tovariš, Boris Zadorežnij — tovariš, ki mu je odstopil prav to stanovanje!

— Sedi, Boris! je dejal Stepan. Lepo, da si prišel!

V enem samem letu se je Boris zelo spremenil. Ne le po zunanjosti, temveč tudi vse njegovo obnašanje je bilo drugačno, celo njegov glas — le oni prvi vzvik ob svidenju je bil še ohranil izza dijaških časov. Ves njegov govor pa je izražal nekakšno povrnost, tako kakor pri človeku, ki je ves v delu in se izogiba nepotrebnih besed.

Ko je odložil kožuh, je opazil na njem suknjič iz sivega suknja z velikimi koščenimi gumbi. Nato je potegnil iz žepa zložljivo dozo za cigarete in uslužno ponudil:

— Prosim, zapali si!

Potem pa si je ogledal sobo.

— Torej tule stanuješ?

— Da, tebi se imam zahvaliti!

— Eh, kaj bi se zahvaljeval! Podrapana soba! Olepšati si jo moraš. Imaš denar?

— Dovolj!

(Dalje prihodnjič.)

"ARBEITER ZEITUNG" NE SME VEČ V ČEHOSLOVAŠKO

Glasilo avstrijskih socialistov "Arbeiter Zeitung", ki izhaja v Parizu, je bilo nedavno prepovedano tudi v Čehoslovaški. Mariborska "Delavska Politika" poroča o tem sledi:

— "čehoslovaško socialno demokratično časopisje je zelo ogroženo, ker je notranji minister, ki je razburjal, pritožila se je v Pragi in notranji minister, ki kot agrarec socialistom itak ni naklonjen, je prepovedal sedaj tudi uvoz v Parizu "Arbeiter Zeitung" iz Pariza.

Socialno demokratično časopisje protestira proti odlokumu notranjega ministra in pravi, da je to grda nevhaležnost napravila listu, ki je pred, med in po vojni branil pravice čehoslovaškega naroda in bil njenodokrit prijatelj.

Kakor znano, je po zlomu vstaje avstrijskega socialističnega delavstva v februarju 1. 1934, pričela izhajati blivja dunajska "Arbeiter Zeitung" v ČSR, odkoder so jo v nakladu 50,000 in več izvodov tihapili čez mejo v Avstrijo: Delo je, da je bila ta v inozemstvu izhajajoča "Arbeiter Zeitung" najbolj iskan in najbolj citan list v Avstriji.

Tako silišo zunanjepolitični dogodki tudi demokratične vlade k reakcionarnim ukrepom, ako se nočejo zameriti tistim, na katere računajo.

Za ohranitev demokracije v lastni državi je, kakor vidimo, potrebno, da podpiramo boj borcev za svobodo v tujih državah.

selila v Pariz. Od tu je "Arbeiter Zeitung" še vedno prihajala v Čehoslovaško in od tod v Avstrijo. Od ljudstva tolkanj ljubljeno avstrijsko vlado je to razburjalo, pritožila se je v Pragi in notranji minister, ki kot agrarec socialistom itak ni naklonjen, je prepovedal sedaj tudi uvoz v Parizu "Arbeiter Zeitung" iz Pariza.

Socialno demokratično časopisje protestira proti odlokumu notranjega ministra in pravi, da je to grda nevhaležnost napravila listu, ki je pred, med in po vojni branil pravice čehoslovaškega naroda in bil njenodokrit prijatelj.

Kakor znano, je po zlomu vstaje avstrijskega socialističnega delavstva v februarju 1. 1934, pričela izhajati blivja dunajska "Arbeiter Zeitung" v ČSR, odkoder so jo v nakladu 50,000 in več izvodov tihapili čez mejo v Avstrijo: Delo je, da je bila ta v inozemstvu izhajajoča "Arbeiter Zeitung" najbolj iskan in najbolj citan list v Avstriji.

Tako silišo zunanjepolitični dogodki tudi demokratične vlade k reakcionarnim ukrepom, ako se nočejo zameriti tistim, na katere računajo.

Za ohranitev demokracije v lastni državi je, kakor vidimo, potrebno, da podpiramo boj borcev za svobodo v tujih državah.

Ali ste si Ameriški družinski koledar za leto 1938 že naročili?

Nezavednost delavcem v največjo škodo

Gary, Ind. — V "Proletarcu" z zanimanjem čitam o delavci agitatorjev in zastopnikov lista, ki ga skušajo razširiti in počakati klube z novimi člani. Vsak njihov uspeh me veseli. Ne veseli me pa dejstvo, da je delavec brez agitatorjev nemogoče pridobiti za naročnike na delavske liste, v delavsko politično organizacijo ali unijo, četudi vedo, ali bi moral vedeti, da je to njim v korist. Pa ne vedo, ker so nezavedni. Za to je delo agitatorjev tako težavno.

Kot menda vsakdo izmed nas, sem tudi jaz nosil mašno knjižico, kajti v delavskih družinah one dni kake druge knjižice nismo poznali. Leta 1889 mi je prišel slovenski delavski list prvič v roke. Izhal je v Trstu. Bral sem ga z zanimanjem in se kmalu navdušil za socialistične ideje. Pristopil sem v delavsko organizacijo in postil cerkev.

Rojen sem bil leta 1860. V mojih ranih letih je bil socialist med maso še neznan stvar in posebno še med Slovenci. Poznali pa smo cerkev, ki je nas učila udanosti do gospodarjev, pokorščine in poglašla "moli in delaj". Pravili so nam, da le na ta način si bomo

pridobili večno zveličanje. Zdaj je znanje prodrl tudi med delavce množice in vsak delavec, ki hoče količaj misli, ve, da je bodočnost delovnega ljudstva v organizaciji, ki bo izvojevala socializem.

Jacob Krausz.

Ali že imate vstopnico za Silvestrovo zabavo?

Chicago, III. — Iz povpraševanja po vstopnicah na Silvestrovo zabavo kluba št. 1 JSZ sklepamo, da bo udeležba na nji tudi letos obilna, kakor vsako leto. Vstopnice v predprodaji so po 40c in pri blagajni 65c.

Igrali bosta dve godbi. V vrhunji bomo spet po dolgem času čuli in plesali po zvokih John Kocherjevega orkestra, v spodnji pa nas bo zabaivala z domaćimi komadi Gradiškova-Omerzova godba. To je ne pozabite priti na Silvestrovo zabavo kluba št. 1 v petek 31. decembra zvečer v dvorano SNP. Prične se ob 8. zvečer. — P. O.

Junaški Japonci

Japonci se na Kitajskem si-jajno "branijo". Škoda za Kitajce, ker ne morejo enako uspešno na Japonsko, da bi se tam branili pred Japonci.

NASLOVI SPISOV, KI ŽE SAMI NA SEBI VELIKO POVEDO**GRADIVO, KI GA IMA AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR ZA LETO 1938, DELA ČAST SLOVESU, KI GA IMA TA PUBLIKACIJA.****NJEGOVA VSEBINA JE SLEDEČA:****LEPOSLOVNI DEL**

ALEKSANDER S. PUŠKIN, največji ruski pesnik (*Mile Klopčič*).

ČLOVEK, KI JE NOSIL SMRT (*Frank Kerze*).

EVELINA (*Louis Beniger*).

IZOBČENEC (*Katka Zupančič*).

KAPLJA CINIZMA (*Ivan Jontz*).

KONFIDENT (*Angelo Cerkvenik*).

KRUH (*Vladimir Rijavec*).

MASČEVANJE (*Anton Slabe*).

LAGUNA (*Joseph Conrad*).

METLA IZ JEKLA IN SVINCA, POMETAJ! (*Ivan Molek*).

MOJI OTROCI NE PLACEJO (*Ivan Vuk*).

MUKS (*Ivan Molek*).

• KRITIKUJOČA MNENJA, POREČILA IN RAZPRAVE •

POREČILO O SLAVJU USTANOVITVE CANKARJEVE ČETE V ŠPANSKI LOJALISTIČNI ARMADI

Fronta ni New York ali kakršno drugo mesto, kjer se lahko vršijo velike svečanosti brez takih težkoč in nepredvidenih zaprek. Naša fronta je precej aktivna, zato so bataljonske svečanosti povezane s sto in sto težkočami. Z velikim razumevanjem iz viših vojaških forumov pa smo kljub temu uspeli proslaviti imenovanje Cankarjeve čete na najbolj svečan način, ki je vobče mogoč nekaj kilometrov za prvo linijo.

Dne 7. nov. smo inšeli četno proslavo imenovanja Cankarjeve čete. Vršila se je ob grmenju topov, in brnenju naših avijonov. Bila je to proslava dostenjastvena in prisrčna, kar mora biti le v krogu 120 srce, ki jim bije enako življene, enako trpljenje in isti cilj.

Včeraj, dne 14. novembra, smo proslavili to imenovanje v okvirju bataljona. Stali smo v sadovnicih oljkinih dreves, da smo bili skriti pred fašistično avijacijo. Pod oljkinimi vejam, ki so znamenje miru, smo vzlikali slovenskemu narodu, njegovi svobodi, klicali ga k enotni borbi in mu prisegali zvestobo do groba.

Kakšen je bil spored? Prvo je svirala vojaška godba, španško in dve delavski himni. Nato je govoril Janez Radečan. Za njim Matešič. Nato je prečital Radečan pozdrav vsem Slovencem, ki so ga vsi sprejeli z velikim aplavzom. Naš fantje so zapeli: "Slovenec sem" in nekaj narodnih pesmi.

Nato so sledili pozdravni govorji, ki so jih govorili: politični komisar bataljona, Dudek; major Maslarič; zastopnik bataljona Dimitrov; zastopnik brigada Garibaldi ter trije Španci kot zastopniki španskih političnih in vojaških oblasti.

Poslani so bili pismeni pozdravi kapetanu Gustinčiču, slovenskemu avijatičarju Križaju, Slovenski anti-tank bateriji "Miletič", in težki bateriji "Kolar". Spomnili smo se tu-

di vseh prostovoljev, ki so žrtovali svoje življenje za svobodo in demokracijo. Pozdravili smo tudi nje s 3-minutnem mokrom.

S petjem in godbo smo zaključili slavnost, ki nam je vila polno novih moralnih sil.

Govor Janeza Radečana na slavju ustanovitve Cankarjeve čete

Salut! Tovariši antifašisti! Salut! Boreci za svobodo španske republike!

Salut! Pionirji svetovne slobode in svetovnega miru!

Ob dnevih, ko proslavljamo 20-letnico ruske revolucije, ko proslavljamo eno letnico uspešne obrambe Madrida, ko proslavljamo eno letnico internacionale brigade, ko proslavljamo 6-mesečni obstoj udarnega bataljona Djure Džakovića, ravno ob tem času svečano ustanavljam tudi slovensko Cankarjevo četo.

Vsi vemo, da borbe proti španski republiki ne vodi španško ljudstvo, nego ves fašistični svet, ki mu danes načeljujeta Nemčija in Italija. Velekapital hoče s pomočjo fašizma podjaviti najprej na ruda bogato Španijo, da bi laže mogel podjaviti ljudstvo ostalih sredozemskih držav in to sta predvsem Francija in Jugoslavija. Za tema dvema zemljama bi prišle na vrsto vse evropske države z vsemi svojimi kolonijami vred. To se pravi, fašizem bi z lahkoto preplavil ves svet. Velekapital bi popolnoma neovirano izkorisčal in teptal delovno ljudstvo. Ves svet bi se izpremenil na eni strani v eno samo vojašnico, na drugi strani pa v en sam velikanski koncentracijski lager, kjer bi ljudje masovno umirali od gladi in mučenja.

Iz tega vidite, da cilj naše borbe v Španiji ni samo borba proti fašizmu v Španiji, nego borba proti združenemu mednarodnemu fašizmu, ki ogroža vse svet. Zato ta borba ni v in-

teresu le španskih antifašistov, nego tudi antifašistov vsega sveta. Zmaga fašizma v Španiji, pomeni začetek svetovnega klanja za in proti demokraciji. A zmaga demokracije v Španiji pomeni odločilen udarec svetovnemu fašizmu in močan korak naprej k uspostavitvi svetovnega miru ter progresivnega dela za izboljšanje gomotne položaja ljudskih mas.

To je glavni vzrok, zakaj se borimo v Španiji tudi mi internacionali. S tem, ker pomagamo španskemu ljudstvu, da čimprej izvojuje zmago nad fašizmom, pomagamo istočasno v bistvu odstraniti fašistično nevarnost tudi v vseh svojih zemljah. Samo zato smo prišli v Španijo. Samo zato se združeno s Španci borimo, združeni z njimi trpimo in združeni tudi umiramo. Prišli smo v Španijo, da si pomagamo drug drugemu, da drug drugača učimo, da se drug za drugača žrtvujemo in da združeno zmagamo nad združenim fašizmom.

Kakšna je pot k naši zmagi? Pot k naši zmagi je dvojna, ki se medsebojno dopolnjujeta. Prva je pot fizična, t. j. z orodjem v roki. Druga je idejna, t. j. politično propagandna. Medsebojno si s Španci pomagamo v fizični borbi, pomagati si moramo medsebojno tudi v politično propagandnem oziru. Naša novo formirana četa bo odslej nosila slovensko nacionalno obeležje. Toda to novo obeležje le kot viden znak internacionalne solidarnosti ter živ izraz tesne medsebojne povezanosti in medsebojne vsestranske pomoči med španskim in slovenskim ljudstvom. Tudi naša novo formirana četa bo junaska vršila svojo fizično borbo, toda z istim poletom, bo vršila tudi svoje politično propagandno delo, ki ji je od danes naprej v največji meri omogočeno z združitvijo slovenskih prostovoljev v eno enotno falango pod duhovnim vodstvom slovenskega revolucionarja. Od danes naprej bo naša četa nosila ime slovenskega revolucionarnega pisatelja Ivana Cankarja.

Zakaj po Ivanu Cankarju? Internacionali v bataljonu Djure Džakovića so večinoma iz Jugoslavije. Toda v Jugoslaviji imamo več narodnosti. Med njimi so tudi Slovenci, ki nas je vseh približno dva milijona. Slovenci imamo približno isto stališče v Jugoslaviji, kot Katalonci v bivši Španiji. Od vsega svojega početka slovenski narod ni bil nikdar svoboden. Od vsega svojega početka se je moral boriti proti izkorisčevalcem in zatiralcem. Po svetovni vojni je bil razkosan med štiri države in sicer in del pod Ogrsko, drugi pod Avstrijo, tretji pod Italijo in četrти pod Jugoslavijo. V vseh starih delih je nacionalno zatiran in gospodarsko izkorisčan. Danes nam grozi ponovno razkosovanje od strani italijanskega in nemškega fašizma. Zato je prišlo mnogo zavednih Slovencev v Španijo, da pomagajo zatreći fašizem, ki je danes glavna ovira za stvoritev združene in svobodne Slovenije.

Najbolj poznani slovenski revolucionar je pisatelj Ivan Cankar. On je neprstano protestiral proti krivicam, ki se godijo slovenskemu narodu. Boril se je za nacionalno svobodo, boril se je proti kapitalističnim vojnам, boril se je za mir in gospodarski napredok. Boril se je za pravico dela in poštenega zasluga, boril se je proti onim, ki dobro živijo in bogatijo brez dela. Bil je vse svoje življenje preganjjan, bil je v vsem svojem življenju večkrat lačen kot sit. Toda njegova revolucionarna duha ni mogla stresti nobena sila. Umrl je na posledica siromašnega življenja leta 1917.

Mi smo lahko ponosni, da more naša četa nositi ime revolucionarja Ivana Cankarja.

Radečan odgovarja iz Španije

Sodrugom v uredništvu Proletarca:

Cital sem svoje dopise v vašem listu. Cital sem tudi vaše komentarje, klub temu, da komentari niso objektivni, nisem bil najmanje užaljen. Tudi jaz mnogo stvari nisem verjal in sem imel o Španiji zelo pojme, dokler se nisem prepričal. Meni je samo žal, da imam silno malo prostega časa in da vam delatega ne morem dopisovati pogosteje. Upam, da vas ne bom užalil s tem, ker bom naprošil nekaj naših fantov, da vas redno zalagajo z dopisi iz Španije, ki v veseljem čitajo vaš list in se vedno prepričajo, kdo ga bo čital prvi. Zgodilo se je (od tega še ni en mesec), da se ravno radi vašega lista poštovno sprili. Nek sodrug ga je odnesel s seboj, da ga bo bral med potjo, ko je šel po opravkih. Nismo ga še vši brali in ko smo ga vprašali, kdo ima "Proletarca" je žalostno priznal, da ga je izrabil. Jasno, da je bil velik hajo! Ze itak je pri nas pomanjkanje na slovenskem čitu, on pa si upa izgubiti slovenski list, ki je poleg tega tudi antifašističen!

Slava Ivanu Cankarju! Zivel slovenski narod! Zivel svoboda in demokracija!

Zivel medsebojna pomoč med španskim in slovenskim ljudstvom!

Zivel Španija republika!

Aragonski front, 14. novembra 1937.

Ime in duh našega vzornika Ivana Cankarja naj daje slovenski četi dvojno fizično in moralno moč v borbi. Revolucionarna stremljenje Cankarja, ki se je boril vse svoje življenje v velikih materialnih težkočah, naj nas spremja ob vsakem koraku. On se je boril za pravico dela in jela ter demokracijo in nacionalnega svoboda. Ta njegov program je tudi naš program. Naša naloga je, da dokončamo njegov započeti boj za pravico in svobodo, za pravico in svobodo Španije in slovenskega ljudstva ter ljudstev vsega sveta. Ta program bomo tudi izvedli, če se bomo borili z isto vztrajnostjo in nesibčnostjo, kot se je boril Ivan Cankar. Med nami nihogar, ki bi za svobodo ne bil pripravljen žrtvovati tudi svoje življenje. Zato je naša zmaga sigurna. Mi moramo zmagati čimprej!

Slava Ivanu Cankarju!

Zivel slovenski narod!

Zivel svoboda in demokracija!

Zivel medsebojna pomoč med španskim in slovenskim ljudstvom!

Zivel Španija republika!

Aragonski front, 14. novembra 1937.

Mo se borili slovenski prostovoljci raztreseni in pomešani po vseh brigadah in bataljonih. Doprinesli smo mnogo žrtv in uspehov, umirili so naši ljudje kot najboljši revolucionarji, a malokdo je vedel, da so to borci izpod Triglava, ki so svoje življenje žrtvovali za čast in obstoj slovenskega naroda. Petnajst mesecov smo si prizadevali, da osnujemo slovensko četo, kajti premagati je bilo treba mnogo tehničnih orov, ki so bila povezana s celotnim republikanskim vojnim ustrojem. Toda za številna žrtve in številna junaštva, ki smo jih doprinesli slovenski dobrotoljci, so bile odstranjene tudi te ovinre. Dobili smo častno priznanje in častno odlikovanje, ki ga nam danes španski narod izroča v obliki Cankarjeve čete.

Toda to odlikovanje velja vsemu slovenskemu narodu, ki se od danes naprej enakovredno z vsemi velikimi narodi bori za svobodo in demokracijo.

To odlikovanje je priznanje za dosedjanje pomoči Slovencev v domovini in tujini, španskemu narodu ter istočasno tudi klic k še tesnejšemu sodelovanju v borbi proti fašizmu. Cankarjeva četa je solidaren protest vseh narodov proti krivicam, ki se godijo slovenskemu ljudstvu. Ona je do kaz, da je del borbe v Španiji tudi del borbe za slovensko nacionalno, gospodarsko in politično svobodo. Ona je kot se stavnji del bataljona Djure Džakovića izraz vzajemne borb Slovencev s Hrvati, Srbi in vsemi ostalimi jugoslovanski narodi proti nacionalnemu in gospodarskemu tlačenju od strani velesrbske buržavazije.

Ona je pozivnica novim slovenskim borbenim silam za Španijo, da počačamo borbo in čimprej obračunamo s fašizmom. Cankarjeva četa je opozorila, da je treba počačati borbo proti fašizmu tudi doma, ker je napočil skrajni čas, ko je treba združiti vse zavedne Slovence brez razlike verske in politične pripadnosti v enotno borbo proti istemu fašizmu, ki danes sega s krvavimi rokami po španski zemlji in ki že danes pripravlja teren, da bi čimprej z istimi rokami segal tudi po slovenski.

Mi tukajšnji slovenski prostovoljci prizegamo slovenskemu narodu, da se bomo junasko borili za njegovo pravico in svobodo in da smo vselej priznaveni za uspehe te borbe žrtvovati tudi svoje življenje.

Mi prizegamo, da bomo vztrajno in požrtvovalno nadaljevali borbo hlapca Jerneja vse do tolej, dokler ne dosežemo skupno z vami vse pravice slovenskega naroda, dokler se ne smerimo v združeni in svobodni Sloveniji.

Mi tukajšnji slovenski prostovoljci prizegamo slovenskemu narodu, da se bomo junasko borili za njegovo pravico in svobodo in da smo vselej priznaveni za uspehe te borbe žrtvovati tudi svoje življenje.

Mi tukajšnji slovenski prostovoljci prizegamo slovenskemu narodu, da se tudi slovenski narod ne bo pustil pregaziti od nemškega in italijanskega fašizma. Cankarjeva četa je poziv vsem slovenskim antifašistom v domovini in tujini k združeni borbi proti fašizmu. Cankarjeva četa je garancija močne in posrednjega zavednih Slovencev, da niso mogli izpolniti svoje gorče želje: boriti se s puško v roki proti istemu sovražniku, ki ogroža tudi obstoj slovenskega naroda. Zato pa imamo v svoji sredi več tovarišev, ki so prišli preko vseh zaprek iz Slovenije vso pot peš, ob kruhu in vodi. Vsi ostali slovenski prostovoljci pa so napotili v Španijo moraliti skozi večje ali manjše število izgoniskih lagerjev, preko snežnih plasti, skozi gorske viharje, po stenah smrtno nevarnih prepadov, mimo krogel obmejnih stražarjev. Le s svojo neustrašenostjo in neupoglavljivo voljo so dosegli svoj cilj. Ti ljudje tvorijo danes Cankarjevo četo.

Cankarjeva četa ni delo enega dne. Petnajst mesecov

Naša četa pa se mora tudi zavestati, da je to ime revolucionarno in častno in da moramo svojo revolucionarno čast in čast svoje čete čuvati do poslednjega svojega vzdaha. Naša četa mora biti v počast Cankarja, ona mora biti v ponos slovenskemu narodu in mora biti vzor pionirjev za svetovno svobodo in svetovni mir. Cankarjeva četa je obvestilo in oponziralo vsemu svetu, da se tudi slovenski narod ne bo pustil pregaziti od nemškega in italijanskega fašizma. Cankarjeva četa je garancija močne in posrednjega zavednih Slovencev, da niso mogli izpolniti svoje gorče želje: boriti se s puško v roki proti istemu sovražniku, ki ogroža tudi obstoj slovenskega naroda. Zato pa imamo v svoji sredi več tovarišev, ki so prišli preko vseh zaprek iz Slovenije vso pot peš, ob kruhu in vodi. Vsi ostali slovenski prostovoljci pa so napotili v Španijo moraliti skozi večje ali manjše število izgoniskih lagerjev, preko snežnih plasti, skozi gorske viharje, po stenah smrtno nevarnih prepadov, mimo krogel obmejnih stražarjev. Le s svojo neustrašenostjo in neupoglavljivo voljo so dosegli svoj cilj. Ti ljudje tvorijo danes Cankarjevo četo.

Cankarjeva četa ni delo enega dne. Petnajst mesecov

Zivelja združena in svobodna Slovenija!

Aragonski front, 14. novembra 1937.

Slovenski prostovoljci v Španiji.

* * *

MATESICEV GOVOR NA SLAVJU

Sodružni vojaki antifašisti!

Sloveni!

Na današnjem veličastnem sestanku, ob priliku ustanovitve slovenske Cankarjeve čete, ne izrazam samo svoje, niti samo stoterih, nego želje milijonov slovenskih mas delovnega ljudstva, želje za medsebojno združitev in pospešitev zmage proti mednarodnemu fašizmu, kot največjemu nasprotniku napredka in demokracije. Te želje dajojo da due do dne močnejši odmete borbe proti sovražniku, ki skuša ves svet zavesti v vojni požar in prelivanje krvi, ki skuša likvidirati vse manjše narode in si podjarmiti ves svet v svoje kapitalistične sive.

Ta odmetv smo slišali tudi mi slovenski antifašisti, ki je fašizem na najbolj brutalen način napadel mirno in pošteno špansko ljudstvo, ko so fašistične-bombe trgate na kosce stotine nedolžnih otrok in mater. Ta brutalnost je bila za nas poziv, da smo zapustili svoje delo, svoje žene, otroke, sorodnike in prijatelje ter prihitev k vam španski sodrugi v politično svobodo. Ona je do kaz, da je del borbe v Španiji tudi del borbe za slovensko nacionalno, gospodarsko in politično svobodo. Ona je kot se stavnji del bataljona Djure Džakovića izraz vzajemne borb Slovencev s Hrvati, Srbi in vsemi ostalimi jugoslovanskimi narodi

Iz Jugoslavije

Drama "Rdeče rože" ponavljajo na slovenskih delavskih održih že četrto leto. Tudi med Slovenci v Ameriki je bila u-priporjena v zadnjih par letih z mnogokrje z velikim uspehom.) *

Delavei v Jugoslaviji goje sport z razredno delavskega stališča. Imajo že precej po-družnic "Prijateljev prirode" (zdaj posluje pod drugim imenom), kolsarskih klubov, te-lovadna udruženja itd.

Prodajanje božičnih dreves v Mariboru ni enostavna stvar. Vsakdo, ki jih pripelje na trg, se mora mitničarjem izkazati, da ima dovoljenje sekati in prodajati taka drevesa. Kazi za kršilce te ordinance so tako stroge. *

Ljubljanska mestna hranilnica je prišla po prevratu v težak položaj in je bila dolgo ne-hkvídna, dasi ne bankrotirana. Zdaj si je finančno spet toliko pomogla, da se je šteje med likvidne denarne zavode, a posluje še vedno pod regulacija-mi, ki so v veljavi za banke in hranilnice ter posojilnice, ki vlož ne morejo izplačati. *

V Jugoslaviji so lovišča, kjer je mnogo divjačine in nudijo prijatejem lava veliko užitka. Ker je pristojbina za pravico do lava visoka, si domačini te-pa sporta v rezerviranih kra-jih ne morejo privoščiti. V Nemčiji lovijo manjka, Bogati Nemci prihajajo na lov v Jugoslavijo vsako jesen v večjem številu. *

Ljubljanski klerikalni dnevnik "Slovenec", iz katerega po-natiskuje uredniške članke in drugo gradivo posebno čikaški slovenski klerikalni list, po-staja v propagandi za fašizem čezdalje glasnejši. Ni čudno, da je italijanski kralj nedavno odlikoval njegovega urednika. "Slovenec" je toplo, pozdravlju fudi fašistično diktaturo v Bra-ziliji. Samo Hitlerjeva mu ni posebno všeč, ker noče sprejeti sodelovanja katoliške cer-kve, dasi se mu ponuja.

Masarykove proslave v de-lavskih društvi Jugoslavije—posebno po Slovenskem, se ni-so prenehale. Pod to označbo je danes slovenskim delavskim društvom shode najlagje pri-rejati, dasi so govorniki vzli-te temu na vsaki slavnosti nadz-rani po vladnih komisarjih.

Os Berlin - Rim - Tokio odločno v diru za osvajanje in gaženje demokracije

(Nadaljevanje s 1. strani,) povsem "protiarijsko" politiko pa zastopa v Aziji. Imperialisti vedno uganjajo vsa mogoča protislovja, zato povzročajo toliko zmede.

Japonci se vesele, ker smatrajo, da je "belega imperializma" v Aziji konec. Hitler in Mussolini se radujeta, ker smatra, da morata Anglia in Francija pred njima prej ali sile, da kleneti na kolena, ali pa propasti. Z Rusijo nameravata obračunati s silo.

Situacija je temna in nobe-ne iluzije pacifistov je ne raz-svetle. Fašizem se je odločil za nasilja in jih povečava; za razkosanje USSR: za podjar-mljenje malih dežel v Evropi in kjerko. Ako bi ga bilo mo-geče poraziti z resolucijami, bi bila stvar prav enostavna. A delavstvo vzlč temu tudi v še tako demokratičnih deželah nima vriska, da se bi navduševalo za voino. Kajti dokler bodo kapitalistične, kdo ve, če se prej ali slegi prav tako ne okrejejo s svojim vladajočim razredom v fašizem, kakor se je na pr. Nemčija! A vendar, treba je računati z realnostmi, kakor računajo že leto dni de-lavei v Španiji. Provokatorji so tu in divljajo z razplamenjenimi bakljami, da zapalijo svet. To je resnica, pred katero ne smemo miže tolažiti provoka-torje z "goody-goody", ako smo za borbo, ki naj zruši fašizem in sistem, ki ga je povzročil.

SILVESTROVA ZABA KLUBA ŠT. 1 JSZ

petek 31. decembra

V DVORANI SNPJ

Chicago, III.

Vstopnice v predprodaji 40 centov, pri blagajni 65c.

Dve godbi

Ples v obeh dvoranah

Meseča novembra se je vršila v Lokvi, v tržaški okolici, velika fašistična svetčanost. Sredi vasi so namreč postavili velik spominski kamn v ploščo in napisom v spomin zna-nega očeta-Giuliani, ki je padel lansko leto v Abesiniji, kot vojaški dušni pastir. Na plosči je vsekan ime padlega duhovnika in dan smrti. Spodaj je velik napis, ki pravi: "Duce je ustavnill imperij". Nad kamnom je vsekan velik fašistični znak in vdelan drog za za-stavo. Inicijativo za odprtje te plašče je dala 59. fašistična kraška legija. Sredstva za to pa so zbrali člani predvojaških tečajev. Na svečanosti je imel govor, poleg ostalih, tudi domači župnik. V svojem govoru je povečeval padlo žrtev ter njene zasluge za fašistično stvar. Poleg tega je poudarjal važnost misije duhovnika vojaka. Ostali govorniki so v istem duhu proslavljali žrtev in pa ducijo. Domacini, ki so se morali udeležiti svečanosti, so vzdigovali roke in na znak, vsako toliko časa, zavpili "Eja" ali pa "Duce".

Violinist Balokovič na koncertu v Chicagu sijajno uspel

Prošlo nedeljo je v Orches-tra Hall v Chicagu igral slo-viti hrvatski virtuoz Zlatko Balokovič. Prvič se je predstavil javnosti v tem mestu pred številom let, ko je igral v neki češki državi na zapadni strani. V Evropi je bil takrat že dokaj znan, ne pa še v tej deželi. Zdaj je on splošno prizan umetnik. Na svojem instrumen-tu je mojster kot malokdo. Številna avdijenca prošlo nedeljo ga je toplo nagradila z aplau-zom in k svoemu v naprej do-četenemu sporedu je moral do-datno zaigrati še nekaj skladb predno se je ljudstvo razšlo.

Igra in zabava na Silvestrov včer

Moon Run, Pa. — Tukajšnji klub JSZ vabi vse rojake v tej in v sosednjih naseljih ter druge prijatelje na zabavo, ki jo priredi na starega leta včer 31. decembra. Sodeloval do dramski odsek z "prizorito" žaloigre, ki bo nedvomno vzbudila veliko veselja in sreča. Ob nastopu novega leta pa boste videli smeren prizor, ki ga vam pripravljamo v veselje in zabavo. Klub in dramski odsek se pridno pripravlja, da razveselita vse udeležence. Bodisi s sporedom kakor s posrežbo. Prebutek je namenjen za nabavo knjig knjižnici, ki jo skušamo ustanoviti. Torej prideš v Moon Run. Zabava se prične ob 7. zvečer. Naklonjenost bomo vrčali s posečanjem vaših prideriv.

Končno, vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Joseph Ambrozich.

Koncert slovenskih pevskih zborov v La Sallu

Zastopniki slovenskih pevskih zborov v Illinoisu in Wisconsinu, ki so zborovali nedava-no v Slov. del. centru v Chicagu, so sklenili prirediti prvi skupni koncert v nedeljo 8. maja prihodnje leto v La Sallu. Pripravljeno delo izvrši pevski zbor "Soča" v La Sallu.

Zborovanje v Chicagu je sklical Rudolf Skala, ki je tudi predsedoval. Zastopniki je bilo sedem pevskih zborov. Prvič se je vršil 9. maja, zadnjih v Chicagu pa 14. novembra. Milwaukee zbor Naprej in Planinsko Rožo so zastopali Frank Puncer, Mary Tesovnik, mrs. J. Slapnik in Mary Suler, waukeganski zbor SND Christina Stritar in Rudolf Skala, lasalški zbor Soča Anton Janko in Fred Malgai, čikaški zbor Prešeren Zvonko Novak in Frank Japich, Slovana Stanley Tisol in Victor Tame, Savo pa Frank Alesh in Anne Beniger.

Sestanka v Chicagu se je med drugimi udeležil tudi tajnik pevskega zabora "Sava" Anton Garden. Zapisnikarica je bila Anne Beniger.

Vsi so bili za sodelovanje in prijemanje skupnih koncertov, niso pa ustanvili zvezne pevskih zborov, kajti zastopniki so bili mnenja, naj se najprvo poskuši le s skupnimi prireditvami.

Gledе koncerta v La Sallu so sklenili, da se razdelijo vsi stroški, prebutek ali izgruba enakomerno po zborih. Pevci bodo vstopnine prosti.

RAZNOTEROSTI

Br-depart, O. — Računi o preši veselici k uba št. 11 JSZ v prid "Proletarca" so končani in zdaj posiljam zadnji del prebitek v vsoti \$10.14 in po-leg se \$2, ki sta ju klubu pris-vela Pauline Glagovšek iz Blaine in Jos. Glivar v Bridg-portu na klubovi zabavi na skoffovi farmi. Klub je ohranil v podporo "Proletarcu".

Skupni prebutek prireditve v korist temu listu, ki se je vršila 30. oktobra, znaša \$862.14. Vso to vsoto je klub št. 11 poslal "Proletarcu". Hvala vsem, ki so pomagali, in udeležencem, kajti njim gre zasluha za tako lep uspeh omenjene prireditve.

Kadar da naš klub kako nagrađo, jo vedno dobi ta ali oni "pečlar". Nam očenjenim se zdi čudno, kako to, da mi v tem ožiru nimamo sreče. Lani je dobil lepe orglje Jos. Bergant, dne 28. novembra pa krasno, ročno izdelano svetilko Joseph Anžiček iz Glencoe. Well, ker že imajo srečo pri nagradah, jim jo želimo tudi pri deklethih.

V tukajšnjem društvu št. 13 SNPJ so bili vsi prejšnji odborniki ponovno izvoljeni razen v nadzorni odbor, ki je nov. Skoda, ker prejšnji člani teza odbora — vsaj dva — niso ponovno kandidirali. Eden teh je Martin Koss st., ki je bil pri delu in zagovarjanju naprednih akcij vedno v prvi vrstah. Uverjen sem, da bo enako deloval tudi v bodoče. Društvo je sklenilo ostati v federaciji SNPJ in Prosvetni matiki.

Knjige Prosvetne matice, ki jih je prejel tajnik društva John Kocjančič, so hitro pošle. Ljudje so jih že težko pričakovali, kajtor pričakujejo pri-hodnji letnik "Ameriškega družinskega koledarja".

Ali je v Jugoslaviji kaj komunističnih listov? So, ampak urejani so tako, da kdor je čital komunistične liste nekoč in bi nič ne vedel o "novi taktiki", jih ne bi nikdar spoznal. Propagirajo nacionalno svobo-bo, demokracijo, zvezo za demokracijo s komurkoli in pa male socialne reforme. Tak list je v Sloveniji Delavski List. Za-čel je izhajati avgusta to leto. (Urejaven je v istem pravcu kot na primer "Naprek" v Pittsburghu, Pa.)

Trozvezo proti "komunizmu" (japonsko - nemško - italijsko aliancijo) je ljubljanski "Slovenec" toplo, pozdravlju fudi fašistično diktaturo v Bra-ziliji. Samo Hitlerjeva mu ni posebno všeč, ker noče sprejeti sodelovanja katoliške cer-kve, dasi se mu ponuja.

Masarykove proslave v de-lavskih društvi Jugoslavije—posebno po Slovenskem, se ni-so prenehale. Pod to označbo je danes slovenskim delavskim društvom shode najlagje pri-rejati, dasi so govorniki vzli-te temu na vsaki slavnosti nadz-rani po vladnih komisarjih.

Os Berlin - Rim - Tokio odločno v diru za osvajanje in gaženje demokracije

(Nadaljevanje s 1. strani,) povsem "protiarijsko" politiko pa zastopa v Aziji. Imperialisti vedno uganjajo vsa mogoča protislovja, zato povzročajo toliko zmede.

Japonci se vesele, ker smatrajo, da je "belega imperializma" v Aziji konec. Hitler in Mussolini se radujeta, ker smatra, da morata Anglia in Francija pred njima prej ali sile, da kleneti na kolena, ali pa propasti. Z Rusijo nameravata obračunati s silo.

Situacija je temna in nobe-ne iluzije pacifistov je ne raz-svetle. Fašizem se je odločil za nasilja in jih povečava; za razkosanje USSR: za podjar-mljenje malih dežel v Evropi in kjerko. Ako bi ga bilo mo-geče poraziti z resolucijami, bi bila stvar prav enostavna. A delavstvo vzlč temu tudi v še tako demokratičnih deželah nima vriska, da se bi navduševalo za voino. Kajti dokler bodo kapitalistične, kdo ve, če se se prej ali slegi prav tako ne okrejejo s svojim vladajočim razredom v fašizem, kakor se je na pr. Nemčija! A vendar, treba je računati z realnostmi, kakor računajo že leto dni de-lavei v Španiji. Provokatorji so tu in divljajo z razplamenjenimi bakljami, da zapalijo svet. To je resnica, pred katero ne smemo miže tolažiti provoka-torje z "goody-goody", ako smo za borbo, ki naj zruši fašizem in sistem, ki ga je povzročil.

SEJA KLUBA ŠT. 1 JSZ odložena na 29. dec.

Chicago, Ill. — Regularni datum za redne seje klubu št. 1 JSZ je petek v mesecu. Letoski petek potek bo dan pred b-tem. Ker bodo imeli mnogi člani radi praznika dočasno večer črte opr. ke, je klub sklenil, da je ta meseč odložen na sredo 29. decembra. Imeli bomo včlane odbora in treba bo sklepati o raznih stvari.

Prošla klubova seja je bila tako živahnja. Razpravljal smo o včeranju, kaj je vzrok začetju klubovega angleškega članka, ki nosite pod imenom Social Study Club. Referiral je Oscar Godina, Joseph Dra-sler in Danial D. Lotrich, potem pa je sledila razprava, Oscar Godina je navezel razne vzroke, ki so po njegovem mnenju kriv, da ni v tem edinično teliko življenja in aktivnosti, kot bi bilo potrebno. Eden izmed teh vzroke je po-manjkanje vizitatorjev, ki bi u-tegnili posvetiti dovolj časa za delo v odseku, drugi, da le malo naših naprednih rojakov vzgoji svoje otroke v delavski zavednosti, tretji so osebnosti ali neprijateljske polemike itd.

Drasler je med drugim de-jal, da ima sedanji tajnik pre-malo časa, zato za odsek ne more storiti toliko kot se od-

tajnika pričakuje.

Lotrich je dejal, da napreduje organizacija le, ako ima dočas, to je, ako ima koga, ki je vodi in v njiju navdušeno delo. Omenja zgodovino in raz-voj odseka, ki je imel par zelo uspešnih velikih "shodov", raz-čet veliko literature, pomagal z angleškimi igrami na klubovih prireditvah in delal v agitaciji. Prejšnji tajnik John Rak je za odsek zelo veliko storil in kadar prevzema to de-lo spet kdo, ki bo pri volji dati svoj prost čas za delo v odseku, pa bo napredoval. (Social Study Club je imel sejo preši-petek in izvolil nov odbor. Po-ročilo je na angleški strani.)

CALIFORNIA.

Imenik zastopnikov Proletarca

Kdo želi prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarca, prodajati Am. družinski koledar brošure in kniige, nai piše upravnemu, ki bo poslalo potrebitne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliram, naj skušajo ob vsaki ugodni prilik pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsa-kega slovenskega zavednega delavca agitirati za svoje glasilo Proletarec.

Ako je ime kakšega zastopnika v sledenem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik izvedelje popravili.

CALIFORNIA.

MINNESOTA.

MONTANA.

NEW JERSEY.

NEW YORK.

NEW MEXICO.

OHIO.

OREGON.

PENNSYLVANIA.

TEXAS.

WISCONSIN.

WYOMING.

Kadar da naš klub kako nagrađo, jo vedno dobi ta ali oni "pečlar". Nam očenjenim se zdi čudno, kako to, da mi v tem ožiru nimamo sreče. Lani je dobil lepe orglje Jos. Bergant, dne 28. novembra pa krasno, ročno izdelano svetilko Joseph Anžiček iz Glencoe. Well, ker že imajo srečo pri nagradah, jim jo želimo tudi pri deklethih.

Lotrich je med drugim de-jal, da ima sedanji tajnik pre-malo časa, zato za odsek ne more storiti toliko kot se od-

tajnika pričakuje.

Lotrich je dejal, da napreduje organizacija le, ako ima dočas, to je, ako ima koga, ki je vodi in v

TEACHING WHAT ISN'T SO

Education is a much mis-used word. Usually it is intended to mean something which will increase human wisdom, make people better, give the race a better understanding of the problems which arise in the world.

Modern educators lack the courage to tell their students the truth about the economic causes of depressions.

They are hiding the facts of wide-spread mass poverty and suffering.

They are painting an overconfident picture of the unemployment situation.

They are not giving their students the truth.

One cause of poverty is that the people who own the wealth of the nation block every measure that would equalize the opportunity of America.

How many school teachers are there in the nation who have the courage to teach this truth to their students? How many are there who would dare to bear heavily upon the fact that unemployment is the logical consequence of Capitalism, that poverty is the fruit of a system which produces wealth for the profit of the few instead of for the welfare of all the people.

Our guess is that there are few teachers indeed who would dare to paint an economic picture of today's America in its true colors.

However, not all the blame for mis-education should be placed upon the teachers for basically the responsibility is against the people themselves. Just as the voters send representatives of the private profit order to represent them in other departments of government, so they choose labor exploiters, lawyers, cheap politicians and economic Pollyannas to man their school boards.

POLITICAL INTOLERANCE OF COMMUNISTS DISRUPTS UNITY OF UNEMPLOYED

By Arthur G. McDowell

With the sharpening of winter weather in this lake city the crisis in the life of the unemployed of the city and state sharpened also. Governor Horner, sales tax and cause gas liberal announced that "danger" of a special session of the state legislature was now past for all state legislators who could now rest easy until after the April primary. This announcement means that Chicago and Illinois unemployed have been kicked in the face with the announcement that funds have already shrunk to the place where food budgets are cut to the bone and only half of rents are being paid resulting in evictions out into the Hell of the raw lake city winter weather. These funds will not be renewed or increased thru any further dipping into surplus from sales tax funds but relief budgets will be further cut as the thousands of new unemployed are forced on to the relief rolls.

If ever there was a need of an organization of unemployed and part time workers to wring concessions from the Horners and the Roosevelts who, with their talk of balancing the budget are preparing the way for the further attack on the present meagre relief standards of the unemployed and WPA workers, now is the time for that militant organization of the unemployed. It is high tragedy that at this moment the Communist Party in its insane swing to adventurism and opportunism within the Democratic Party has invoked its old rule of ruin tactics and having in the last week captured mechanical control of the Workers Alliance in Cook County, has without halt launched a purge of its political opponents in this unemployed organization which Socialists took the lead in founding on a non-partisan basis.

Expell Opponents

The Communist controlled executive board immediately upon taking office, expelled without charges or hearing, five members of the Alliance opposed to their policies, and suspended two locals containing better than 10% of the entire membership in the country and threatened others. Robert Foley, Communist Party fraction secretary and now elected executive secretary of the Cook County Alliance struck the keynote when he declared for the new administration that what the Alliance needed was more "unanimity". Considering the fact that this same

Appeal to Illinois Alliance

Appeal has been made to the Illinois Executive Board of the Alliance to stop the disruptive and unconstitutional action of the new power-drunk Communists in control of the Cook County Executive Committee and the National Executive Board of the Alliance meeting in Washington this week was fully acquainted with the nature and significance of events in the mid-west. The desire of the Communists for control of the Workers Alliance and the expulsion of all elements in disagreement with them is probably explained by their intrigue within Labor's Non-Partisan League and the proposed liberal wing of the Democratic Party to organize labor support behind phony liberal candidates of the type of labor-baiting states attorney Courtney and sales tax Governor Horner. Only the most tyrannical control of the Alliance would permit the carrying out of this wretched adventure with the endorsement of the Alliance.

The tactic and program is national.

As related in another place in this issue, the Communists in the state of Washington in order to carry thru their diversion of the Washington Commonwealth Political Federation into a liberal accomplice of the outright capitalist elements in the Democratic Party in that state, brought up on charges leading members of the Workers Alliance on charges of Consorting with enemies of the peoples front (that is Socialist Party members).

Save the Alliance for struggle.

Stop the Communists splitters and purgers must be the slogan of every class conscious unemployed worker.

Falcon News

The Falcons are very active these few weeks practising for the Christmas program to be held at the SNPJ Hall on December 19, 1937. We hope a large crowd will attend the program for we believe that it will be very good.

The program will consist of (1) Accordion duet by Elsie and Josephine Pluth, (2) Solo by Robert Krek, (3) Accordion solo by Elsie Krek, (4) Solo by Jackie Kopach, (5) Eddie Petan and his band. Seven boys from ages 13 to 15, (6) Mary Lou Gratchner, tap dance and song, (7) Speech by Donald Lotrich, (8) Last but not least the Falcons will present "Cilka in Njena Punčka" (Lulu and her Doll).

Remaining your comrades,

Frances and Helen.

SERVICE

Apropos of the high cost of beef: " Didn't I tell you," snarled the customer, " to send me a dollar's worth of steak to my house."

"I did," replied the butcher, "but there was nobody at home and the door was locked."

"Is thatso?" comes back the customer. "Then why in the 'ell didn't you poke it through the keyhole?"

—American Guardian.

Need for Unity of CIO and AFL Grows in Face of Rising Reaction

By ARTHUR G. McDowell

The first direct meeting of William Green of the AFL and John L. Lewis of the CIO has ended without result; for an agreement on unity of labor movement capable of organizing the unorganized and holding present lines. The need for agreement and eventual unity of CIO and AFL is greater than when the two head spokesmen of the trade union movement of America first met.

In appealing to Socialists and all progressives in the two union movements to support the "Committee of a Million for Unity", petition campaign of union members to their leaders to stay in conference until agreement on unity is reached. Norman Thomas, National Chairman of the Socialist Party reported here that conditions throughout the country tended to indicate that short of the fatal surrender of industrial unionism in basic mass production industries, no price was too great to pay for the establishment of unity of labor.

With the return of depression a fact of the harshest sort now clear to all but the willfully blind, Thomas reported that employers were now in a position to be malignantly and gleefully neutral while the two labor forces were at each others throats. In addition, the spectacle of labor's inner conflict was acting as a stimulant to the fascist sentiment latent among the middle classes and the unemployed youth of both middle and working classes. With a sharp increase of the middle headed radicalism characteristic of the middle class as a group, inevitable with the return of depression conditions, the danger of labor unable to run its own house without open battles, will give disastrous impetus to fascist propaganda, Thomas declared.

In addition reports from throughout the country side show disillusionment growing in the ranks of the workers themselves and company unions gaining strength where innerconflict in the labor movement has reached the tragic stage.

With the question of jurisdictional disputes and not industrial unionism now clearly the obstacle barring the path to unity such an expression as the petition of the "Committee of a Million" is every day more necessary. Unless the rank and file make clear their will and desire in the matter, such a proposal as that of Green's that all disputes over jurisdiction be settled before unity is established nationally will ill unity hopes forever and a day. Send for petitions to circulate among fellow unionists either to the Socialist Party at 549 Randolph St., Chicago, care of the labor secretary or to the Socialist Call, 21 E. 17th St., New York City.

Employment for All

Ever since human beings began to congregate together in tribes, they have been more or less dependent upon one another.

But this dependence was often slight in degree, and sometimes it was entirely negligible.

This was especially true in America in the early days. Up to about the middle of the nineteenth century — or perhaps a little later — it was possible for a man to go it "on his own hook" in this country. Women could not — for they were bound about by idiotic and antiquated traditions — but men could.

It was due to a combination of two things — the newness of the unescapable.

LEWIS GREEN

— American Guardian.

<p